

NAGYVÁRAD

Előfizetési ár: Vissza egy hónap 100 lei.
Nagyváradon: egy hónap 100 lei.

Főszerkesztő: HEGEDŰS NÁNDOR
Működési igazgató: MARÓTI SÁNDOR

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Károly utca 6.
(Szállási Dombóvár)

Kultura

Kor nem volt még, mely több hiusággal beszélt volna a kulturáról, emelt szót érdekében és üritette poharát rá. Politikai nagygyűléseken, ankéteken, verniszsázon át asztaltársaságok szombatesti összejöveteléig miniszteri szónok ki nem hagyja, ankétek programja el nem felelti. toaszatok elsősorban igénylik a minden eddig elért emberi eredményt fedő szót. kultura, mindnyájan lateinerek, irodai körmölők, ügyvédek és politikai exponensek, egyesületi titkárok és hegedűvirtuózok, a kultura jegyében élünk, szavalunk és kulturából fonjuk a szoros láncot, mely minden nemzetet egybefűz. A népeket átfogó láncba áll mindenki, aki ír és olvas, ujságot ír, vagy legalább ujságot olvas, de ki marad a láncból a kubikos, aki szegény, nem kulturált lény, mestersége az, hogy megfeszült inakkal országutakat talicskázson össze és táviróvonalakat húzzon, melyek átszelik a kontinenst.

Viszont megállapítható, hogy a kulturlánc ellenére nemzetek még sohasem csapódtak szét. Játsszunk a kézfogással, a legerősebb, az első megpörget bennünket, aztán szaladhat ki merre lát.

Minden népek kulturája, mondotta a képviselőjelölt, a vezérfelügyelő és az államtitkár, minden nép kulturája, bármely nyelvű legyen is az, az emberiség közös kincse, melyet egyformán kell óvni és megbecsülni. A kultura a világosság, a fejlődés, az előretörés: tanító a pusztán, orvos a faluban, színház a város falai között. A kultura egészség és élet, őrizzük és védjük a kulturát.

Az emberek, akik minden nyelven hallották a világosság ragyogó szavait, elkábulan nyultak egymás keze után, már belátták a szürkületben, hogy nő kirágyogva fejük fölé az értelem napja. Sietve haladtak haza a gyülekezetből, hogy hírül vigyék fiaiknak és asszonyaiknak az örömdetes hirt.

Otthol a fiu, akkor tért haza és kijelentette, hogy nem mehet többé iskolába. Az apák arca egy kicsit elképedt. Hogyan lehet? Annyi szépet és jót hallottak a fórumon, hites fogadkozásokat. De becsukták az iskola kaput, a fiu tényleg nem mehetett többé iskolába. Nagyváradon premonstreinek nevezték a kollégiumot, Zilahon minoritának és Vásárhelyen másképp.

A tanárok egyelőre még ott maradtak a kiürült sárga falu nagy házakban, melyek oly sokáig szolgálták roskadatlan szorgalommal a tudományt, mely közös kincse az emberi kulturának, amint azt ékesen megnevezték. A tanárok, akik holt és élő nyelvek titkaiba épp úgy vezették éber hallgatóikat, mint elődeik bennünket és apáinkat, a természetrajz tanár úr ugyanazzal a kegyes mosollyal ismertette a bogarak életét és a fizikai kísérletek is minden változás nélkül mentek végbe. De becsukták a szentárak szekrényeit és por szállt a nünöke kék potrohára.

De a tanárok még pislákoló remény-nyel szíveikben ott maradtak a kongó falu termekben, az üres padosorok között. Ujra

elrekvirálját premontreiek iskoláját. Ki-aludt a pis-ó remény.
És elhlt a kultura egy világító szövétnéke

Maros... A piactéren ott áll egy nagy... zobra: Petőfi Sándoré, a nagy világ... költőjéé, aki magyarnak született, de kezében az emberiség magasra emelt lobogóját egész világ megláthatta. Dandea ur.

elhatározta, hogy átönteti katona-szoborrá. Petőfinek tavaly állítottak emléket Párisban és Helsingforsban. Marosvásárhelyről eltűnik a Petőfi-szobor, mely az egyetemes emberi kulturát hirdette.

De nem marad meg Dandea sem. Akkor se, ha még ötven évig lesz polgármester.

Kielelesedik az albán—görög konfliktus

Albánia bevonulással fenyegetődzik — Az olasz kormány álláspontja a Népszövetség előtt

A görög kormány az albán kormányhoz jegyzéket intézett, amelyben felszólítja, hogy adja ki az olasz határmegállapító bizottság tagjainak gyilkosait, mert bizonyos, hogy azok albán állampolgárok.

Az albán kormány erre válaszjegyzéket küldött a görög kormánynak, hangoztatva, hogy a gyilkosok görög területre menekültek, tehát felszólítja a görög kormányt, hogy adja ki a gyilkosokat, akiknek neveit Görögországban jól ismerik. A jegyzék végén kijelenti az albán kormány, hogy ha a görög kormány nem adja ki a gyilkosokat, akkor albán csapatok vonulnak be Görögországba, hogy kézrekerítsék a gyilkosokat.

Genf, szeptember 19. A népszövetség tegnapi ülésén Salandra az olasz kormány álláspontját fejtette ki a görög-olasz konfliktusban való illetékességek kérdésében. Salandra Brantinggal szemben azt vitatta, hogy Korfu megszállása nem jelen-

ti a népszövetségi egyezmény sérelmét. Az egyezményben nincs olyan paragrafus, amely megtiltana hasonló rendszabályokat. A népszövetség beavatkozására azért nem volt szükség, mert a kérdést diplomáciai úton intézték el.

Branting kijelentette, hogy nem osztja Salandra nézetét. Nem lehet úgy minősíteni a megszállást, mintha az az egyezmény szellemének megfelelné.

Renner Cecil bejelentette, hogy Salandra nyilatkozatára csütörtökön válaszolni fog.

Ezután a népszövetség hat albizottsága tartott gyűlést. Elhatározták, hogy a tanács összeül a javorina-kérdésben, hogy a Lengyelország és Csehország között felmerült kérdést megvizsgálják.

Bázelben a béketársaság teljes ülését tegnap nyitották meg. Több bizottságot alakítottak, közöttük egyet a Ruhr-kérdés megvizsgálására.

Beteljesedik a német katasztrófa

Uj próbálgatások a gazdasági krízis megoldására

A Berlinből érkező táviratok hangja alapos kifejezője a nagy német válságnak, amelyet ebben az agyongyötört országban átélnek. Horribilis számokat hoznak a táviratok, amelyeknek minden egyes sorából kicsendül a kétségbeesés és a bizonytalanság katasztrófális érzése.

A devizapiacra a legteljesebb zűrzavar uralkodik. Poincaré uiabb beszéde és a belpolitika kiéleződése nagy pánikot okozott. A deviza-piacra fantasztikus számok röpködnek. A dollárért 350 milliót, egy fontért egy és fél milliárd márkát adnak.

A márka ma már rosszabb, mint az orosz rubel.

Berlin mai helyzete kétségbeeséssel emlékeztet a Cuno-kormány utolsó napjaira. Poincaré fennhéjázó beszéde általános csüggedést okozott az egész birodalom te-

rületén, úgy az iparosok, mint a földművesek körében.

Berlin a növekedő drágaság következtében békétlenkedik. A munkások és hivatalnokok végső elkeseredésben küzdenek a napi kenyérért.

A déli birodalomban a bankhivatalnokok proklamálták az általános sztrájkot. Ezt nyomon követi az iparosztrájk is. Ez olyan gazdasági megrázkódtatással járhat, amely megadja az utolsó lökést.

Az általános zavart a kommunisták igyekeznek kihasználni, de a nacionalisták is erősen szevezkednek. Már a főváros sem lelkesedik a passzív rezisztenciáért. A harci lázat általános csüggedés váltotta fel. Az éhes népek tömegekben barangolnak vidéken és erőszakkal szereznek élelmet. A nagybirtokosok valóságos harci berendezkedéssel védekeznek és géppuskával, meg

reflektoros csapatokkal védik magukat.

Lörrachban a sztráikoló munkások a körülkerítésezett középületeket el akarták foglalni. Formális harc fejlődött ki, melynek számos sebesültje van.

Elanneben a nacionalisták és a proletárok között összeütközésre került a sor. Brémában nagy tüntetések voltak.

A birodalomban a halálozások arányszáma három százalékkal túlhaladja a születéseket.

A kormány, hogy a helyzetet szanálja, új valutatervet dolgozott ki. Egyelőre három fizetési eszköz volna. Először a törvényes fizetési eszközül szolgáló tárgyi értékkel fedezett bankjegy. Másodszor a váltópénz gyanánt szereplő, eddigi papírmárka és harmadszor az arany és deviza fedeztetű úgynevezett kincstári jegyek. A helyzet konszolidálásával a többi bankjegyeket és fizetési eszközöket bevonják és ekkor alakul ki az új pénz. A mostani német márka jelentékeny devalválására készülnek.

Rákosi Viktor temetése

Budapestről jelentik: Az egész magyar társadalom nagy részvéte mellett temették e kedden délután a magyar irodalom nagy halottját: Rákosi Viktort. Kívánsága szerint — a farkasréti temetőben, ahol a főváros díszsírhelyet adományozott. A temetésen valamennyi irodalmi, tudományos és társadalmi egyesület képviseltette magát. Megjelent a temetésen Hajdunánás város nagyszámú küldöttsége is, hogy utolsó hódolatát tolmácsolja annak a kerületnek, amelynek az elhunyt 18 éven keresztül országgyűlési képviselője volt. A mindenfelől megnyilatkozó nagy részvét őriási gyászoló közönséget toborzott össze a temetésre.

A nagy halott végtisztességén ott láttuk a gyászolók sorában a tudományos, politikai, irodalmi és társadalmi élet mindmégannyi reprezentánsát, köztük Rakovszky Iván belügyminisztert, a kormány képviselőit, továbbá Apponyi Albert grófot, Wlassics Gyula bárót, stb.

Az egyházi szertartás után a budai dalárda búcsúzó gyászdalt énekelt, majd a különböző egyesületek képviselői mondtak búcsúbeszédet.

Az Újságírók Egyesülete, valamint az Olthor-kör nevében Holtsy Pál lép az emelvényre:

— A költőket nem kell sajnálni — mondotta —, azok a földön a halhatatlanság egy nemét élvezik. Eszméik elterjednek a földön s természetes kincseivé válnak az embereknek, új generációk nőnek fel a Rákosi Viktorok szellemében és ez a szellem megmarad minden időknél át, amikor már régen elfeledték az író és a munkáját.

Ugy van ez a szellemi életben is, mint a fizikaiban, a lélekenergia nemvész el, továbbél és tovább működik. Áldott mosolyod mindenkor áttört könnyeinken s ezt köszönjük neked, Rákosi Viktor.

A Petőfi Társaság nevében Szávay Gyula mondott beszédet.

A Kisfaludy Társaság részéről Szász Károly mondott emelkedett hangú, költői beszédet, majd a Budapesti Hírlap nevében Csajthay Ferenc búcsúztatta el az elhunytat.

Özv. Boda Gyuláné

Avram J. (Kossuth)-utcai üzletében iskola irodai felszerelések és kották már kaphatók.

Férfi divatárak

harisnyák és rövidárak legolcsóbb forrása

Molnárnál

Ferdinánd király (Rákóczi)-ut. 9.

Ujra rekvirálni akarják a premontrei rend épületét

A katolikus gimnázium megnyitását nem engedélyezte a miniszter

Nemrégiben fejeződött csak be hosszú huza-vona után a premontrei rend rendházának rekvirálási ügye. A lakáshivatal ugyanis felsőbb rendeletre rekvirálta a rendház iskola céljaira használt részét, amelyben a beszüntetett premontrei főgimnázium volt. A miniszter, amikor értesült a rendház igazságtalan lefoglalásáról, azonnal intézkedett annak feloldása iránt. Ilyen egyrészt nem folytatták még le a vizsgálatot a premontrei rend ellen és így annak több százéves főgimnáziuma hivatalosan még nincs is felfüggesztve, másrészt a püspökség a rendházban katolikus magániskolát akart létesíteni.

Most azután újra a rekvirálás veszélye fenyegeti a rendház épületét. Az Ör-uccából akarják idehelyezni az állami tanítónőképzőt, sőt ezen iskola részére rendelt téli tűzfűtő már ide szállítják, annyira bizonyosak benne, hogy most már végérvényesen igénybe veszik ezt az épületet.

A premontrei kanonokrend ügyésze, dr. Czeglédy Miklós a rekvirálásról a közvetkezőket mondotta a Nagyvárad Esti lap munkatársának:

— A rend igazgatósága semmit sem tudott arról, hogy épületét megint rekvirálni akarják.

A nagyvárad orthodex hitközség válasza az „Universul” vádjaira

Megírtuk napokkal ezelőtt, hogy a nagyvárad orthodex hitközség kebeléből egy bizottság alakult, mely Bukarestben Anghelescu közoktatásügyi miniszternek memorandumot nyújtott át, melyben az iskolai nyelvrendelet módosítását kéri. Ismerjük a szóbanforgó memorandum tartalmát, mely mindvégig a legtisztellettsebb kérelem formájában van tartva, ami csak természetes is. A küldöttség, melynek vezetői sorában ott volt Ullmann Mór hitközségi elnök, Freund Lajos, az iskolaszék elnöke, Fuchs Benjámin főbíró és Kohn Dávid a hitközségnek olyan reprezentánsai és a nagyvárad társadalomnak olyan közlített férfiai, akiknek intakt és egyenes személyéhez éppen úgy nem érnek föl az Universul szerkesztőségében kovácsolt hamis vádak és tendenciózus elferdítések, mint a memorandum lojális és méltánylást kérő hangjához. A Bukarestben járt küldöttség egybeként hazaérkezett Nagyváradra és elhozták magukkal a miniszter biztató ígéretét is, az Universul cikkére vonatkozólag pedig az alábbi kérdést tökéletesen megvilágító levelet kaptuk:

Igen tisztelt Szerkesztő Ur!

Igen kérem szíveskedjék az alábbi közleménynek b. lapja legközelebbi számában helyt adni:

Az Universul f. hó 18-iki számában, tendenciózus cikkben megemlékezik arról, hogy az orth. izr. hitközségnek küldöttsége a napokban Anghelescu közoktatásügyi miniszter urnál az iskolákra vonatkozó nyelvrendelet módosítása érdekében eljár. A lap állítása szerint a hitközség memorandumja ultimátum jellegű s azt a fenyegetést tartalmazza, hogy amennyiben a miniszter ur a hitközség kérését nem teljesíti, a külföldi közvéleményhez fordul orvoslásért.

A közlemény egész szövege nem ismeretes a hitközség vezetősége előtt, csak az a részlete, ami a helyi lapokban volt olvasható. A küldöttség eljárásának és az átadott memorandum tartalmának tendenciózus beállítására ellen a hitközség elnöksége a leghatározottabban tiltakozik.

Eddig még semmiféle rekvirálási rendeletet nem kaptunk

és annál kevésbé hihetünk egy ilyen lehetőségben, mert tudvalevően egyszer már történt rekvirálás, de az ügyesség azt semmisnek nyilvánította. Azután meg a premontrei rend ismételtén kérte a közoktatásügyi minisztériumot, hogy a rend ellen felsorakoztatott vádakat vizsgálja meg végre és engedje meg a főgimnázium megnyitását. Minden törvényes eszközzel védeni fogjuk jogainkat és amennyiben akár magánosok, akár hatóságok e jogok ellen cselekednének, mi minden törvényes jogorvoslattal élni fogunk.

— Ebben az intézkedésben — ha ugyan valóra válik — mi alsóbb hatóság akcióját látjuk és

hiszük, hogy a miniszter igazságot szolgáltat.

A Nagyvárad munkatársa megkérdezte a rendépület rekvirálásáról elterjedt hírekről Gocan Simon tankerületi vezérfelügyelőt, de csak annyi felvilágosítást kapott, hogy a vezérfelügyelő ur még maga sem tudja, tényleg elfogadják-e rekvirálni az épületet, vagy sem.

A memorandum semmiféle fenyegetést nem tartalmaz, tisztellett kérelmet terjeszt csupán elő, a külföldi közvéleményre utalás egyáltalában nem fordul benne elő, román nyelvű oktatás bevezetése elől senki sem zárkózik el.

A betérjesztett tervezet szerint a hitközség vezetősége kifejezte hajlandóságát a kélnyelvi oktatás bevezetésére. A tanítandó tárgyak részben az állam, részben a tanulók anyanyelvén történnék. Mivel az ismeretes nyelvrendelet középiskolában teljesen kiküszöböli az anyanyelven való tanítást, aminek keresztülvitele ezidőszert leközvetlenül nehézségekbe ütköznék, erre való hivatkozással kérte a küldöttség a miniszter urat, hogy e rendelkezés módosítani szíveskedjék. Szerencsére az eljáró küldöttség a miniszter ur részéről sokkal több jóakaratot tapasztalt, mint amint az Universul fent említett közleményének íróját elölti s így meg van a remény arra, hogy a nagyfontosságú kérdés közmegegedésre fog megoldatni.

Maradtam Nagyváradon, 1923 szeptember 19-én.

Illó tisztelettel:
Freund Lajos,
iskolaszéki elnök.

Régi férfi kalapokat

elegáns női kalapokra
3 nap alatt átalakít

KÖNIG kalapgyár, Körös-u. 16.

Filez, posztó- és bárseny kalapok 250 Leitl.

FÉRFI KALAPOT

URI DIVAT KÜLÖNLEGESSÉGET
senki sem lehet olcsóbban
beszerezni, mint

SPLENDID

Sr. Avram 16 (Kossuth-
lancu utca)

-nél Hungária Cipőgyárral szemben

bajor monarkisták Ludendorff kiutasítását követelik

Éles ellentétük Ruprecht és Ludendorff között

Az ellentét, amely a két Bajorországban honos ellenforradalmi párt között már égen lappangott, most nyíltan is kitört. Ruprecht volt trónörökös, a katolikus, bajor és a Wittelsbach-dinasztiához szűz házi vezére.

nyíltan is szakított Ludendorffal,

akinek az ellenforradalmi politikája viszont protestáns, nagynémet és hohenzollerni vizekben evez. A bajor sajtóban már hetek óta folyik a harc. Ludendorff azt veti szemére Ruprecht herceg táborának, hogy elárulja a német egység gondolatát és szeparatista terveit: vannak, míg Ruprecht bajorániai

még sokkal erélyesebben támadják Ludendorffot, akit hivatalosan vendégnek neveznek Bajorországban.

Most a „Frankfurter Zeitung” müncheni levelezője világot vet ennek a császári háborúnak az előzményeire.

Ez év tavaszán egy magas állású bajor hivatalnok, aki esküt tett a köztársasági alkotmányra — kétségkívül Kahr tartományi elnökről van szó —, megjelent Lu-

dendorffnál, valószínűleg Ruprecht herceg megbízásából és megkísérelte, hogy kibékítse a két ellenfelet. Meg akarta nyerni Ludendorffot a bajor tervek számára és felkérte, nyújtsa támogatását ahhoz, hogy

Ruprecht herceget Bajorország királyává kikiáltásák.

Kilátásba helyezte, hogy Ruprecht, mi helyt visszanyerte a koronát, vezetőjévé lesz az egész német „szabadságmozgalomnak”, amelynek vezetői a pomerániai reakció köreivel már összeköttetésbe is léptek. A tervben benne foglaltatott az is, hogy Bajorországot egy bizonyos időre el kellene választani a birodalomtól, addig, amíg a birodalomban magában is meg lehetne mutatni a köztársaságot. Azután az egyesülésnek immár nem lenne semmi akadálya.

Franciaország állítólag nem ellenezné a bajor királyság helyreállítását, ha Bajorország elválnék a birodalomtól és erre vonatkozólag az illető magasállású hivatalnok kijelentette Ludendorffnak, hogy pártja Párisból támogatást nyerne.

Miért maradt el a temesvári királyi látogatás

Temesvárott néhány nap óta az a hír terjedt el, hogy a király és a királyi család temesvári látogatása elmarad. A királyi pár látogatása tudvalevőleg összefüggésben van a temesvári mintavásárral és a kisantant olimpiádjával.

A fáma szerint ugyanis Bratianu Vintila pénzügyminiszter múlt heti temesvári tartózkodása alatt azt a kijelentést tette volna, hogy

a mintavásárt idegenek, sőt zsidók rendezik és így nem tekinthető országos eseménynek.

Bratianu különben a hír szerint Szana Zsigmond vezérigazgató, angol vicekonzulra is neheztel, hogy a miniszterek távollétében jelentkezett őfelségénél audienciára, hogy őt a Gyosz. nevében meghívja a mintavásár megnyitására.

A jól értesültek azt is tudni vélik, hogy Mocsonyi főudvarmester a napokban levelet intézett lugosi bizalmasához, a nemzeti párt egyik vezető egyéniségéhez, melyben azt írja, hogy

a király semmit sem tud a temesvári utazásról.

Hogy honnan ered ez a szenzációs hír, amely megerősítésre szorul, nem tudjuk.

A királylátogatással kapcsolatban elterjedt híresztelésekre vonatkozólag Coste Gyula dr. temesvári prefektus a következő felvilágosítást adta:

— Az egész híresztelés rosszakaratú ünnepontás. Egész határozottan mondan-

tom, hogy a felséges család eljön Temesvárra és az ünnepély előkészítési munkálatai nagyban folynak és nem igaz az sem, hogy Bukarestben nem tudtak a királylátogatásról, hiszen a kormány adott 600.000 lei előleget a fogadtatás költségeire a városnak. A király minden bizonnyal eljön Temesvárra de lehet szó arról, hogy látogatásának ideje néhány nappal kitolódik. Ez esetben 22-én a király távollétében nyitják meg a kiállítást. Egyébként az ünnepély részletes programja már Bukarestben van jóváhagyás végett. Ezzel szemben a Rador tegnap — mint megírtuk — azt jelentette, hogy a minisztertanácson szóba került az a befejezettnek tekinthető tény, hogy a király temesvári látogatása elmarad.

Kettéváltak

a romániai szocialisták

Letartóztatták, később elengedték a radikális delegátusokat

A kolozsvári szocialista kongresszus váratlan fiaszkóval végződött, bár előre látható volt, hogy összehívások nélkül nem fog a romániai konferencia lefolyni.

A jelenlegi rezsim lanyha politikája, vagy inkább politikátlansága, akik teljesen elposztványosították a munkásmozgalmat, tette elégedetlenné a szervezett tömegek jó részét. A baloldaliak azzal a mandátummal mentek a kolozsvári kongresszusra, hogy a Bartalis—Flueras—Berkovics-csoportot lehetetlenné teszi és elsöprik a szakszervezetek éléről. Fluerasék jól látták ezt és előre felvették magukat minden támadás ellen.

A kongresszuson egyik botrány a másikat kergelte és a provokáció hangulatában kiismert elégedetlenkedőket a régiók egész egyszerűen kizárták az ülésekből. A bent maradt szociáldemokraták Moszkvával való közvetlen érintkezéssel vádolták meg a többi delegátusokat, akik radikálisabb eszközöket óhajtottak volna igénybe venni a munkásmozgalmak kiegészítése érdekében.

A kettéválás alkalmával 28 000-en fogadták el egyhangúlag az Amszterdamhoz való csatlakozást,

míg a különváltak száma 24 000. A szociáldemokraták rendőri segítséggel távolították el a kommunistákat, ami a kongresszus tagjainak jórésztében nagy visszatetszést szült. Az

amszterdami internacionale kiküldetésének a Moszkva ellenes beszéde után megválasztották az új szakszervezeti tanácsot, melybe a régiók jutottak be ismét: Flueras, Bartalis, Szóts, Buciuman, Gavron, Damian, Magyary stb.

Az országos szervezet nélkül maradt radikális szárny, tekintettel a politikai körülményekre, valószínű, hogy nem fog új kereteket felállítani.

A jugoszláv—magyar tárgyalások időpontja még nincs megállapítva

Ujra tárgyalnak a csehekkel is

Budapestről jelentik, hogy a legközelebbi jövőben ismét felveszik a gazdasági tárgyalásokat a cseh kormánnyal. Csehországgal már néhány hónappal ezelőtt megkezdtek a tárgyalásokat, amelyeknek nagyrészt már le is folytatták, most már csak a végleges tető alá hozás van hátra.

Még a cseh tárgyalások előtt sor fog kerülni a Jugoszláviával való tárgyalásokra is. A jugoszláv—magyar megbeszélések során szóba fognak kerülni mindazok a gazdasági, pénzügyi és közlekedésügyi kérdések, amelyek a cseh—szlovák kormánnyal folytatott tárgyalások során is szóba kerültek. A Jugoszláviával folytatandó tárgyalások időpontja még nincs megállapítva, valamint az sincs még eldöntve, hogy a tárgyalásokat Belgrádban vagy Budapesten fogják-e lefolytatni.

A nagyváradi bankok

milliók adója

Mi történt az ügyvédek adómegállapításán

Minden megszokottá lesz, ha sokáig tart. A pénzügyigazgatóságon tovább halad az adó-kivetési munkálatok, de most már a pénzügyi tisztviselők, de most már a pénzügyi tisztviselők maguk sem dolgoznak olyan lázas idegességgel. Megszokták ezt a munkát is és ma már minden úgy halad, mintegy jól össze-stimmelt gépezet. Adóprés.

A speciális adó-kivető bizottságot, egy helyett hármat állítottak fel. Egy az ügyvédek adóját állapítja meg, a másik a megyei nagyvállalatok és a harmadik a városi nagyüzemek és bankok adója feletti határoz.

Ma természetesen ez az utóbbi került előtérbe. Az Angol-Osztrák és az Egyesült Bank után tegnap a Bihoreana takaré- és hitelintézet került a bizottság elé, amely a bemutatott mérleg alapján 1,900.000 leiben állapította meg a bank adó alá eső jövedelmét.

A bankok mellett a nagyobb kereskedelmi vállalatok kerülnek sorra és a bemutatott mérlegek megdöbbenő képet mutatnak a város anyagi prosperálásáról. Egyik hárommillió alaptőkéjű nagykereskedés, amelynek 14 millióra rug fel a mérleg szerinti múlt évi forgalma, összesen kilenc ezer lei jövedelmet mutat ki. Természetesen az ilyen aránytalanul alacsony jövedelemnél a bizottságok alapos vizsgálatot folytatnak le és ezután döntenek az adójövedelmük felett.

Sokkal érdekesebb, ami az ügyvédek adójának kivetésénél történt. Ennek a bizottságnak a tagjai Aczel irodaigazgató, dr. Mártha és a város részéről Klemens Rezső. Az ügyvédek érdekeit dr. Pelle János és dr. Andru Szevér képviselik. A bizottság igazán méltá-

Ronald de Jassy

a jelenkor legnagyobb átváltozó művésze
kontinentális körútja után először Nagy-
váradon lép fel pénteken!

Ronald de Jassy

a jelenkor legnagyobb átváltozó művésze
kontinentális körútja után először Nagy-
váradon lép fel pénteken!

nyosan meghallgatja az ügyvédek előterjesztését és az adóalap megállapításánál nagyon emberségesen jár el. Ez lehetett az oka annak, hogy a felettes pénzügyi közegek tulajdonosnak találták, a megállapított adóalapokat és egyrészt új tagot delegálnak a bizottsághoz, másrészt elhatározták, hogy a keddi napon hozott összes adómegállapításokat kivétel nélkül megfellebbezik.

Érdekesnek tartjuk megjegyezni, hogy sok ügyvéd volt, aki tulajdonosnak találta már a tegnapi kivételeket is, amelyeket most a kincstár mint alacsony megállapítást, megfellebbez. Nagy érdeklődéssel várjuk most, hogy milyen álláspontot foglal el a fellebbezési bizottság, amelynek döntésétől függ most nagyon sok ügyvéd egzisztenciája.

A győztesek versenye

Megismétlik a löversenyeket

Az az élénk érdeklődés, amelyet a nagyközönség a vasárnap lezajlott löversenyek iránt tanúsított, arra indította az 5. Rosiori ezred tisztikarát, hogy a löversenyeket megismételje. A verseny annyival is inkább érdekesebb lesz, mert ezúttal csak a győztes lovak fognak futni. Vasárnap d. e. lesz az állatkiállítás, délután pedig a versenyeket tartják meg a Bónaikutnál.

A verseny műsora ezúttal a következő:

I. 2500 méteres gátverseny. Résztvevők: 1. Onastasiu — Andrey hgy. 2. Vodza — Stan hgy. 3. Vizir — Domokos hgy. 4. Wolter — Eftimiu kapitány. 5. Orotip — Madankovics kapitány.

II. 2500 méteres sövényverseny. Résztvevők az 5-ös huszárok altisztjei 8 lóval.

III. 2500 méteres sövény tiszti verseny. Résztvevők: 1. Lintes — Popescu kap. 2. Virgula — Mucsisescu hgy. 3. Faur — Anton hgy. 4. Nerod — Domokos hgy. 5. Concepcionase — Stefan hgy. 6. Vesta — Delin hgy. 7. Losta — Savulescu hgy.

IV. Stieplechas. 3200 méteres tiszti akadályverseny. Résztvevők: 1. Bajader — Popescu kap. 2. Vértes — Eftimiu kap. 3. Figaro — Valeanu ezr. 4. Vencin — Madankovics kap. 5. Volga — Popovics főhgy.

Zsűri: Elnök: Olteanu M. táb. Tagok: Schotch táb. Ferescu táb. Hodor V. főispán, Bucico C. polgármester, Tempelean D. alispán, Dengel ezredes, parancsnok.

Versenybírák: Dumitru tüzérezredes, Constantinescu őrnagy.

Indító: Florescu alezredes.

Totalizátorok: Bodnár János és Pántya Béla.

Itt említjük meg, hogy a totalizátor az Onastasiára 7-szeres s a Vefirre 8-szoros pénzt fizetett.

Yes puder
a puderek királynője
Csak a föld arószalaggal
valódi!!

folytatólagos használatnál
kiváló gyógyhatású.

JELENSÉGEK

* Pénteken nincs munkaszünet. Csak a rendőrprefektus a kiadott pénteki munkaszünnapi rendelkezést teljes egészében visszavonta. Pénteken nincs munkaszünet. Az összes üzemek munkában tartók és az üzletek nyitva maradnak.

* Elmarad az uralkodópár temesvári látogatása. Aradról telefonálják: Goldis László tegnap audiencián volt az uralkodónál, aki sok fontos kérdést beszélt meg az erdélyi vezérrel. Az uralkodó kijelentette Goldisnak, hogy a temesvári látogatása fontos okok miatt elmarad. A királyi kihallgatás után egy óra hosszat a trónörökös beszélgetett Goldissal és a trónörökös tájékoztatta magát az erdélyi román irodalmi életéről is.

* Jomkipur. A zsidóság legnagyobb, legmagasabb ünnepé. a Jomkipur, a bűnbánás és kiengesztelődés napja. Az emberi hiúságok bűneit áttátos magabaszálással, böjttel vezekli le a zsidóság.

* Még nem tárgyalta a kisebbségi iskolák ügyét. Bukarestből jelentik: A tegnapi folytatódó minisztertanácson Duca külügyminiszter felolvasta Mironescu tábornok a szerb-román határmegállapító bizottság elnökének a szerb-román határ végleges megállapításáról szóló jelentését. Miután a közoktatásügyi miniszter nem jelent meg a minisztertanácson, nem tárgyalta az erdélyi kisebbségi iskolák kérdését.

* A cseh választások eredményei. Bécsi távirat jelenti, hogy Pozsonyban, Kassán és Nagyszombaton a választások a cseh pártok vereségével végződtek. A választásokból a keresztény-szocialisták és a tót néppárt kerültek ki győztesen.

* Földrengés Maltában és Sziciliában. Londoni távirat jelenti, hogy Maltából erős földrengést jeleztek, amely kedden reggel 12 perccig tartott. Az épületek megrázkódtak. A lakosság az utcára menekült. A földrengést Sziciliában is érezték.

* A Magyar Országos Központi Takarékpénztár, Budapest alaptőke emelését határozta el 180 millióról 240 millió koronára oly módon, hogy 3 darab régi részvény alapján 1 darab új részvény vehető át 39.500 koronáért 1923 január 1-től járó 500 korona kamattérítését, összesen tehát 40.000 koronáért szeptember 20-tól 29-ig terjedő időben. Akik az elővételi jogot gyakorolni óhajtják, fenti határidőig részvényeiket mutassák be a Magyar Általános Hitelbank oradea-mare-i fiókjánál, ahol egyidejűleg igazolandó, hogy a joggyakorlásához szükséges magyar korona fedezetet egy autorizált intézet után fenti intézetnek átutalták.

* A nagyvárad i. z. hitközség felhívja a segélyért jelentkező egyetemi hallgatókat, hogy tanulmányi okmányokkal, vizsgát igazoló bizonyítványokkal, vagy érettségi bizonyítványokkal f. hó 21-én, pénteken d. u. 4 órakor a Szilágyi Dezső utcai hitközségi irodában a bizottság előtt okvetlenül jelenjenek meg. A távollevők helyett szülőik megjelenését kériük. A nagyvárad i. z. hitközség segélyezési bizottsága.

* KKASE—Egyetértés mérkőzés pénteken. Az Egyetértés a kolozsvári KASE-t hívta meg egy barátságos mérkőzésre. A KASE eddig is már többször szerepelt Váradon és minden eddigi szereplését szimpatia kísérte. A Nac és Törekvés ellen már többször szerepelt s valamennyi mérkőzés eldöntetlen volt.

* Szőke Szakál legújabb szerzeménye, a „Moziszélmások” a Bonbonnierben.

* Szabad a husexport. A husexport szabaddá tette a legfőbb vámbizottság. Minden permis nélkül kiszállítható: marha, sertés és lóhus. A vámtételek kedvezően állapították meg.

* Sas László regénye: Isten lábánál. Az erdélyi irodalom is eljutott végre ahhoz a stációhoz, ahol már nemcsak az a törelvés, hogy könyvet adjon ki, hanem egyben szép könyvet is akar kihozni. A könyvkevelőknek, a bibliofileknek a tábora min jobban szaporodik és ha nem is nagy, lelkes vásárló tábora van a szép amatorkiadásoknak. Sas László, az Erdélyben é finom tollu, mindig artistikus művész regénye méltán feltűnést keltő keretbe jelent most meg. A könyv kiállítása pazarul díszes, famentes a papírja, színes címlék díszítik. Ezen a kiadáson kívül szép könyv kedvelői számára 300 számú zott példány készült, egészen modern amittör-kötésben. A nagyszerű regény, amely legnagyobb emberi problémát, az embernek az isteni eszméhez való viszonyt keresi, az író reprezentáns alkotása. Sas László könyve minden jobb váradi könyvkereskedésben kapható.

* Szombaton lesz a szalontai hetipiac. Ezen a héten, az ünnepekre való tekintettel a hti piacot Nagyszalontán szombaton tartják meg.

* Eljegyzés. Flesch Böskét eljegyezte Fényes György Budapesten. (Mindkét külön értesítés helyett.)

* A spanyol csapatok hazatértek. Madridból jelentik, hogy erős spanyol csapatok, kiváltképpen a tüzéség elhagyta Tetuan vidékét és Spanyolországba utaztak.

* Nac—Egyetértés. Törekvés—SzSE bajnoki mérkőzések. Vasárnap fog lezajlani az év két legizgalmasabb bajnoki küzdelme. Fél 3 órai kezdettel Törekvés—SzSE. Fél 5 órakor pedig Nac—Egyetértés, amely mérkőzésekre jegyek előre válthatók Balogh-cégnél.

* Esküvő. Kálmán Endre és Sebestény f. hó 23-án tartják esküvőjüket Aradon.

* Orvosi hír. Dr. M. Geist René orvosnő, nőgyógyász specialista hazaérkezett s rendeléseit újra megkezdte Páve utca 7. sz. Rendel. délután 3—5 óra között.

Dr. Verzár István szakorvos hazaérkezett, rendeléseit újra megkezdte: bő és nemibeteg részére, rendelés d. e. 1 d. u. 4-ig. Orvosi kozmetikai laboratórium. Mindennemű szépséghiba, arc, haj stb. ápolás. Quarzfény (mesterséges magaslati napfény) rendelés d. u. 4—6-ig. Diathermia (villamos hőkezelés) a rheumatismus, ízületi gyulladások, idegszabák, ischiás, idült petefészkek gyulladás, vakbél gyulladás, epehólyag fájdalmak, idült mellhártyagyulladások, asthma stb. biztos gyógykezelése: rendelés d. e. 11-től d. u. 6-ig. St. Cosbuc (Szalárdi u.) 9. II. emelet.

* Az orosz menekült és a kommunista-vezető leánya. Berlinből táviratozzák: Rappaport kommunista vezér leányát tegnap este Berlinben egy Kelsev Iván nevű orosz menekült revolverlövessel súlyosan megsebesítette. A tettes, aki maga jelentkeztett a rendőrségnek, azt vallotta, hogy eredetileg meggát Rappaportot akarta megölni, tervét azonban nem hajthatta végre, mert Rappaport uton van.

* Terjed a palesztinai felkelés. A Reutersügynökség jelenti Jeruzsálemből, hogy az arab felkelők Amman körülvették. Elvágta a telefon- és távíróvezetékét, azután nyolcvankét halott hátrahagyásával délre menekültek. A transziardanai felkelést Abdullad emir csapatai elnyomták.

* Hölgyek érdeke felkeresni Rimánóczy-utcán Kertész Reklám női divat szövet, selyem, vászon-üzletét, mert ott az árak olcsóbbak, mint bárhol.

* **Gyászrovat.** Szentpéteri Pál nagyvárad hentes-iparos polgár 56 éves korában elhunyt. Temetése ma, csütörtökön délután fél 4 órakor megy végbe Csillagváros, Francia-sor 16. sz. gyászháztól.

Özv. Panovits Mihályné szül. Kiss Terézia 66 éves korában elhunyt. Temetése ma, csütörtökön délután 6 órakor megy végbe Körös-utca 48. sz. gyászháztól.

* **Egy angol asszony kalandja Marokkóban.** Roma Forbes asszony, aki a minap érkezett vissza Afrikai utjáról, érdekesen számol be arról a hat hétről, amelyet Raisulinak, a marokkói hírhedt guerillavezérnek vendégeként töltött Beni-Arrasban. Ő volt az első fehér asszony, aki közelébe juthatott a merev visszavonultságban élő vezérnek. Forbes asszony Tetuanban találkozott Raisuli embereivel. Előbb egy osztyerre ültették, de ahogy meglátták az angol hölgy lovaglósízmait, telivér arab mént adtak alája s azon galoppoztak a bandafőnök nyaralója felé. Éjfél felé érték Raisuli palotájához. A vezér kijött vendége elé. Hatalmas darab ember: szinte olyan széles, mint amilyen hosszú, izmai rettenetesen. A nyugatiakról ezt mondta: Az angol szótartó, a francia vitéz, a spanyol jószívű, de háboruban a muzulmán mindenről elfeledkezik s csak azt tudja, hogy mindegyikük megbízhatatlan. Raisuli, aki mint az ezeregyéjszaka mesemondója, egy álló napig traktálta az angol hölgyet életének történetével, ma valóságos nagyhatalom Marokkóban s a spanyol hadvezetőség igen jól ismeri a félelmes briganti merész csínyeit.

* **Imperiál likőr, rum, cognac s vezető márká.**

* **Kik a gyilkosok, újabb szenzáció a Moldaféle mérgezési ügyben.** Paur Hugónak az utolsó szerelme. Pofonok a Bémer-téren. Zsolt Béla párbaja. Zöld gyeptől a fehér asztalig stb. érdekes esetekkel van teli a Gyilkos e heti száma.

* **A barna ezermárkás tragikomédiája.** A sok német bankó közül szinte legendássá vált a barna ezres, amely, mint trónja fosztott király élt a márká-dzsungelben, hogy idővel majd visszatérjen és dúsan jutalmazza mindazokat, akik híven kitarattak mellette. Az volt a híre, hogy az elkerülhetetlen devalváció alkalmával megtartja teljes értékét. Teljes érték? — kaptak a fejukhöz a reménytelenségben fuldokló németek — ezer márká, ezer arany márká, kétszázötven dollár, huszonötmillióárd papírmárka... Mi sem természetesebb: a barna ezres eltűnt. Szüette láda fiában, modern páncélszekrények mélyén rejtőzött számításhoz, reménykedéssel, babonás bizalomban. Egy szép napon a Grenadier-Strasse hírhedt feketebörzsjén szárnyra kapott a hír, hogy a barna ezrest mesésen lehet értékesíteni. Nem kell hozzá semmi más, mint kivinni Belgiumba, ott összeállani egy megértő belgával, aki a bankjegyeket a német követségen prezenálná. Németországnak ugyanis be kell váltania teljes értékben mindazt a német pénzt, amit a belgumi hadjárat idején német katonák otthagytak. Nosza felszökött a barna ezres kurzusa, egyik nappal a másikkra tízmilliót is adtak érte, sőt ahogy al agenda tovább és tovább terjedt, husz, harminc, negyven, százmillióért is vették darabját. Két napig borult rá a milliárdon és billió nyereségek rózsaszínű mámore a spekuláló Grenadier-Strassera. Am hirtelen lecsapott a való élet villáma és derékba törte a merészsudaru fát, nehogy égig nőjön. Amikor az első reménybeli billiómos dagadó kebellet és barna ezresektől dagadó pénztárcával megjelent a brüsszeli német követségen, hahotázó kacajjal fogadták. Senki emberfiának még csak sejtelve sem volt arról, hogy akadna ember, aki a barna ezresért huszonötmillióárd papírmárkát hajlandó adni. Visszakullogtak tehát az új aranygyapjasok a nagyrakomány papírmárka nélkül s a legendás barna ezres most még mélyebbre húzódik sötét búvóhelyén...

* **Aranymadár kottája újra kapható.** ugyszintén minden más kotta is megvan a Hegedüs Hirlapiroda zeneműosztályában.

* **Mozi-star a Bonbonnierben.**

* **Felhívás a leánycselédnek gazdához!** Egyesületünk főcélja a fiatalok háztartásában alkalmazott leányok megvédése és megtartása a tiszta erkölcsben. Ezért foglalkoztatjuk és neveljük, meg szórakoztatjuk őket vasárnap délutánonként a „Margit” leánykörben (helyisége a Szent Vince intézet, Nogáll-utca). Felhívásunkra már szép számmal iratták be a gazdák és gazdasszonyok a fiatal cselédleányokat. De szívesen terjesztjük ki nagyobb körbe is leányvédelmi munkánkat és folytatjuk a beiratást vasárnap délutánonként (4 órakor). Aki lelken viseli a fiatal háztartási alkalmazottja erkölcsi életét és azt óhajtja, hogy vasárnap délutánját minden kiadás nélkül, jó társaságban, nemeslelkű asszonyok felügyelete alatt töltse, az még mindig beirathatja a Margit leánykörbe. Kat. Növendő Egyesület Elnöksége.

* **Adakozás.** Az izr. hitközség fiúarvaháza részére Schwartz Ernő örökös tagsági díj fejében 1000 lelt, Hofmann Miksa elhalálozása alkalmából koszorúmegváltás címén dr Stern Ödön 1000 lelt, G. Gy. né 150 lelt, Lörincz Mártonné 50 lelt, dr Ertler Mór és neje dr Schwartz Ilésné elhunyt alkalmából 100 lelt, Grünbaum Vilmosné 50 lelt adományoztak. Természetben adományokat küldtek: Missir cég, Rosenzweig Ármin. — A Zsidó Aggokháza céljaira a Stern Dezső cég központi tisztviselői Hoffmann Miksa elhalálozása alkalmából 1000 lelt, Blayer Adolf 100 lelt adományoztak, mely adományokért hálás köszönetet mond az intézmények vezetősége.

* **Legjobb, kényelmes haskötők kaphatók csak a kitűnő Kovács Sándorné orvosi haskötő készítőnél, Nagyvárad, Nilgésztelep.**

* **Kabát, kosztüm, öltöny és ruhaszövet bevásárlásainál nézze meg a Körös-parti áruház szövetmegéneke választékát, melyhez hasonlót csak fővárosi nagy áruházak nyújthatnak, hol az árak olcsóbbak, mint bárhol.**

* **Zeneiskolai beiratások után az összes kottákat megveheti a Hegedüs Hirlapiroda zeneműosztályában. Nagyvárad speciális kottásboltja.**

* **Alföldy László és Lászlóné tánciskolájában az őszi tanfolyam okt. 1-én kezdődik. Beiratkozni egész nap Beöthy Ödön-utca 2. szám.**

* **Értesitem a t. vásárló közönséget, hogy raglán, télikabát és öltöny-szövetekben raktáramat eredeti gyári beszerzésű KÜLÖNLEGESSEGEKKEL dusan felszereltem, mely által azokat rendkívül olcsó árban árusítom. SZÉKELY posztó és bélelő áruház Kossuth-utca 5. szám.**

* **Olvasóinknak a legőszintébben ajánljuk, hogy raglán, télikabát és öltöny-szövet szükségletét SZÉKELY posztó áruházában, Kossuth-utca 5. szám alatt szerezzék be, mely cég kelméi megbízható minőségűek és szolid olcsó árai köztudomásúak.**

* **Kirándulásnál nélkülözhetetlen a Diana sósborszesz, izmaink legjobb ápolója. Ügyeljünk a Diana névre.**

* **Manometer! súly, mérleg és mindenféle mérő műszer hiteles javítását, telefon felszerelést, valamint a fémipar szakába vágó javítások, megrendelések legszolidabb napiáron való teljesítését vállalja Rajz Andor elektro és precízió mechanikus, Oradea-Mare, Szalárdi-utca 9. szám. (Rosenzweig-palota.)**

MEGÉRKEZTEK
szép kivitelben a

NŐI KABÁTOK

800, 900 és 1000 leltől feljebb

Modell Áruház

Szent János-utca 6. szám

* **Blum harisnyái a legjobbak.**

* **Elő mozi, tánc, ének, nézőtéri jelenetek, Szőke Szakál „Mozi szélhámosok” című új slágerében.**

* **Meglepetést kelt az a nagymennyiségű női divat és vászonáru, mely a Körös-parti Áruházba érkezett, melyeket feltűnést keltő olcsó árakban bocsát eladásra. Tisztviselőknek árkedvezmény.**

* **A fejfájás, szédülés, mellszorulás, szivdobogás oly eseteiben, melyek dugulástól származnak, a Ferenc József keserű viz kitisztítja az emésztés útjait s elhárítja a vértolulást.**

Női esőköppen

francia és angol kátyák, női bőrkabát különlegességek érhetők az

„Old England”-ben

Női és férfi harisnyák!

ANGOL DIVAT SZÖVETKÜLÖNLEGESSE
GEINK MEGÉRKEZTEK
OLCSÓ ÉS SZOLID KISZOLGÁLÁST
HAVAS ÉS GRÜNFELD
POSZTÓ ÉS BÉLESÁRU KERESKEDŐK
STR. JOSIF VELJAN (NAGY SÁNDOR UTCA)

SZINHAZ

HETI MŰSOR:

Csütörtök: Tosca, új kiosztásban A) bérlet 7. szám.

Péntek: A hazajáró lélek, újdonság 3-szor B) bérlet 8. szám.

Szombat d. u.: Iglói diákok, új kiosztásban, mérsékelt helyárakkal.

Szombat este: Rigolettó, új kiosztásban, bérleten kívül.

Vasárnap d. u.: Obsitos, új kiosztásban mérsékelt helyárakkal.

Vasárnap este: Cigányszerem, új kiosztásban, bérleten kívül.

Hétfo: Szidike, újdonság először, A) bérlet 9. szám.

A hét összes előadásaira már vasárnap reggeltől kezdve meg lehet váltani a jegyeket a színház pénztáránál a rendes pénztári órákon.

— **Tosca és Rigolettó.** Csütörtökön este Tosca, Puccini drámai nagy operája kerül színre Baksayval a címszerepben. A többi szerepeket Tihanyi, Felek, Márkus éneklék. Szombaton este pedig teljesen új betanulásban Verdi Rigolettója lesz a színház műsorán bérleten kívül. A főszerepeit az operának Baranvai, Gavora, Tihanyi, Felek, Márkus, Bereng éneklék. Mindkét operát Várad karnagy vezényli.

— **A hazajáró lélek.** Pénteken B) bérletben kerül színre e szenzációs színmű. A főszerepeket ezuttal is Jósika, Pogány, Tóth, Kiss Gyula, Harsányi, Balassa és Katona játsszák.

— **Cigányszerem.** A teljes operettegyüttes játszik vasárnap este Lehar örökszép operettjében, a Cigányszeremben. E nagyszerű operettet teljesen új betanulásban fogjuk hallani. A főszerepeket Pintér, Biczó, Zilahy, Borovszky, Kozma, Misoga, Madas, Vigh és Balassa játsszák. A Cigányszerem vasárnap este bérleten kívül kerül színre.

— **Szidike.** Nagyon mulatságos bohóságot mutat be a színház hétfo este A) bérletben. Tyerszanský, Jenő Szidike című darabja lesz ez az újdonság, melynek témája teljesen a társadalmi életből van merítve, de a főszerepeket cigányok játsszák, mert teljesen éppen azért volt olyan óriási sikere, mert teljesen új alakokat vitt a színpadra. A főszerepeit ennek az újdonságnak Harsányi, Pogány, Madas, Misoga, Sor, Béhr Matyi, Vigh Ernő játsszák. A címszerepet, Szidikét Zilahy Irén játssza, a darabot Hetényi főrendező rendez.

MOZI.

— „A becsтеленek“ Dorian film, Dorian Filmszínházban. Egy komoly erkölcs-dráma. A becsтеленek című film kerül ma, csütörtökön utoljára műsorra a Dorian Filmszínházban. A darab témája az életből van merítve, szerelem, kártya, könnyelmű élet és ami ennek a poeintja, az öngyilkosság fejezi be e mély hatású erkölcsdrámát, melynek főszerepeit a közkedvelt Hollay Kamilla, a bájos filmstar és Vendrey Ferenc, Tanay Frigyes, a budapesti Víg-színház ünnepelt művészei alakítják. Ezt megelőzi egy kacagtató bohózat: „Cocl és Seff csavargók lettek.“

— Atlantide, az idény legszebb filmjének első része ma, csütörtökön utoljára látható az Apolló moziban és Atlantic nyári moziban. Pénteken a második — befejező rész — kerül bemutatásra. Előadás kezdete az Apollóban 5, 7 és 9, az Atlanticban 9 órakor.

Tőzsdei jelentések

Zürich, szeptember 19. Nyitás: Berlin 0.000002 háromn., Newyork 566 fél, Páris 3275, Milanó 2507 fél, Prága 17. Budapest 0.03'12, Bukarest 252 fél, Bécs 0.0080.

Bukarest, szeptember 19. Zárlat: Devizák: Páris 1270, London 996. Newyork 219, Róma 965, Zürich 3890. Prága 3175, Bécs 660, Berlin —, Budapest 130.

Valuták: Márka 40—45, font 990—995, frank 1255—1265, svájci 39 fél—40, lira 930—940, dinár 210—220, dollár 225—226, osztrák 31—32, magyar 95—100. szokol 640—650.

Budapest, szeptember 19. A Devizakzpont hivatalos árfolyamai: Berlin 0015—0025, osztrák 2770—2990. A többi kurzusok változatlanok.

Zürich, szeptember 19. Zárlat: Berlin 0.000003, Amsterdam 222'90, Newyork 566 fél, London 2569 fél, Páris 3305. Milanó 2505, Prága 1698, Budapest 310, Belgrád 610, Bukarest 252 fél, Varsó 0.0020, Bécs 0.0080.

Karalyos Béla

úr és női cipész

Elsőrendű munka
olcsó szolid árak
Körözs-ntca 53. sz.

Rezet

bármilyen mennyiségben **veszek.**

Salamon rézőntő
Kolozsvári-utca 33. sz. alatt

Vöröshagymát

hosszúmakói fajtát prima minőségben
ajánlunk waggontételekben
azonnali szállításra.

PÓR TESTVÉREK, Timisoara.

Sürgőnycim: PRODUCT.

A SZERENCSE

Irta: Zombory Jenő

— A „Nagyvárad“ regénypályázatán 2000 leírt jutalmazott munka —

Mr. Billsonnal együtt ebédeltünk és késő estig együtt tanácskoztunk. A városban villámgyorsan terjedt el szerencsém hire. Este Mr. Billsonnal vacsorázni mentünk a legelőkelőbb étterembe s amidőn beléptünk általános csönd lett s minden szem minket bámult. Mr. Billson is olyan mély tisztelettel bánt velem, mintha már is a zsebemben lettek volna a milliárdok. Mr. Billson bevallotta, hogy nagyon kellemesen lepődött meg, amikor bennem egy igen intelligens, nagy műveltségű fiatal embert talált.

— Ugy félttem — úgymond. — hogy valami faragatlan fatuskóra akadok s ime gyémántot találtam.

Valósággal megvizsgáztattam, de mindenben megállottam a helyemet.

— Végtelenül örvendek — mondá Mr. Billson, — hogy ön olyan gyorsan megbírátkozott azzal az eszmével, hogy dúsgazdag lett és hogy ön nem vesztette el a fejét az első pillanatokban, ez nagy önuralomra és erős akaratra vall, amelyre nagy szüksége is lesz.

A város közönsége valósággal ünnepelt. Szokatlan volt, de jól esett, ha bár igazán nem tudom mivel érdemeltem meg, hiszen még ezelőtt pár órával alig tudtak valamit létezéséről.

Mr. Billson azt kívánta, hogy lehetőleg azonnal utazzunk Amerikába, mert okvetlenül szükséges az örökség átvételének formalitásain hamarabb átesni.

Abban állapodtunk meg, hogy még egy pár napig ott maradok, míg összes dolgaimat elintézem, aztán mehetünk.

Dolgaimmal ugyan hamar elkészültem, mégis öt napot töltöttem még itt. Mr. Billson nagy összeg pénzt bocsátott rendelkezésemre, hogy ruhatáramat tisztességesen kiegészítsem, mert ennek így kell lenni. Bár volt egy nehény ruhám, ma mégis jobban kell, hogy öltözzem, mint eddig.

Az utolsó estén összes kartársaim összegyűltek, hogy elbúcsúzzanak tőlem s tiszteletemre nagy búcsúvacsorát rendeztek, amelyen a város összes banktisztviselői megjelentek, élükön az igazgatókkal. Istenem, milyen furcsa is. Hirtelen gazdag ember lettem s már is keresik a kegyeimet. 150-en gyűltek össze és olyan ünnepeltetésben volt részem, amelyet ebben a városkában még nem láttak, bár miniszterek is megfordultak benne.

Az utolsóelőtti napon Kovács Gyurka és Kelemen Pista, a két legjobb barátom és kollégám arra kért, hogy vinném őket is magammal Amerikába. Úgymond, nekem ez semmi, nekik minden és szeretnének egy kis világot látni. Megbeszéltem Mr. Billsonnal a dogot és mivel neki nem volt a dolog ellen semmi kifogása, sőt határozottan pártolta az eszmét, két barátomat is magammal hoztam, mert úgymond, nagyon jól fog nekem is esni, ha két barátom mellettem lesz most, amikor olyan nagy dolgok előtt állok és Amerikába olyan idegenül fogom érezni magam. Lesz legalább valaki mellettem, akivel bizalmasabban is beszélhessek s a kezdet nehézségein könnyebben átesem.

— Ennyi fényűzést igazán megengedhet magának, volt a Mr. Billson megjegyzése.

Barátaim alig tudtak hová lenni az örömtől, amikor megmondtam nekik a jó hírt. Mind a kettő szegény fiú, akárcsak magam voltam. Soha se lenne jobb alkalom világot látni mint most, hogy ha magammal viszem őket. Az se lehetetlen, hogy sikerül szerencsájüket is megalapítani Amerikában. A magam részéről mindenesetre már elhatároztam, hogy segíteni

fogok rajtuk. Ha már olyan sokat juttatott a sors osztályrészül, melynek legnagyobb részét úgy is jótékonyásra kívánom fordítani, illőnek tartom, hogy nekik is juttassak annyit, amennyivel tisztességes megélhetésüket biztosítom. Ugy is ők állnak legközelebb hozzám.

Másnap voltunk elindulandók a fővárosba, ahol utlevelünket láttamoztatjuk, aztán gyerünk Amerikába, az ígért földjére.

Csodálatos, milyen hamar hire ment az esetemnek. Mire a fővárosba értünk, már az összes bel- és külföldi lapok közölték a szenzációs hírt. Hogyan lett a szegény kis bankhivatalnokból a világ leggazdagabbja. Annyi bizonyos, hogy ilyen szerencse is csak ritkán érhet embert. Száz évben egyszer, talán még akkor se.

— Lesz önnek dolga az újságírókkal, jegyzé meg Mr. Billson. Azok nem ismernek se kegyelmet és kiméleletet, különösen ha ilyen híres emberről van szó. Csak győzzön majd válaszolni kérdéseikre. Az újságíróknak úgy is meg van az a tulajdonságuk, hogy képtelenebbnél képtelenebb kérdésekkel ostromolják az embert.

A fővárosba nem sokáig tartózkodtunk. Két nap alatt elvégeztük dolgainkat. Gyurka és Pista is kiegészítették ruhatárukat, mert ha már együtt utazunk, nem akartak hátrább maradni tőlem. Ők is csinosak akarnak lenni, bár ebben a tekintetben igazán egyikük sem hagy fenn semmi kívánni valót.

Mr. Billson tanácsára, abban egyeztünk meg, hogy míg Amerikába nem érkezünk, nem áruljuk el kilétemet, mert utazás közben nem lenne egy percnyi nyugtom sem a kíváncsi toladóktól.

Harmadnap éjjel két órakor indultunk a fővárosból Hamburgba s ideérkezésünk után nyomban hajóra szálltunk.

Pompás utunk volt. Kellemes egy utazni, ha az embert nem zavariák anyagi gondok. Milyen rossz is az, amikor az ember kiszámított pénzzel indul utnak. Nem szabad sokat költenie, mert akkor egyébre nem jut. Non engem ez a baleset már nem érhet. Gyurka és Pista tulságosan szerények.

Meg is mondtam nekik, hogy csak éljenek úgy, mintha legalább is millióik lenne, mert mindenben rendelkezésükre álllok. Pénzzel ne takarékoskodjanak, hisz most már van nekem hála Istennek annyi, hogy nem tudom soha elkölteni.

(Folyt. köv.)

NYILTEK

Üvegkereskedők

A közeli lámpa sajnos alkalmával ajánlunk raktárról bármilyen nagy tételben fali, függő és asztali lámpákat, lámpasírokat, lámpabeket, kezilámpásokat, lámpaalkatrészeket, opál és kupola-ernyőket.

Árunk a legversenyképosebbek

Kérjen árajánlatot!

Komlós Testvérek

üveg és porcellán áruház

Oradea-Mare (Nagyvárad) Nicolae Jorga (Zöldia)-utca 13.

Telefon 372.

MINDEN KOTTA

számonként

7.50 LEI

A OSCHOT KIADÁSBAN

TIZEZER

szám

RAKTÁRON

Mindent megtalál benne
Jegyzék ingyen

Hegedüs Hirlapiroda
Zeneműosztálya

Mindenkinek érdeke, hogy vásárlásait

Hajnal és Rózsa

vászon különlegességek
és női divat áruházában

eszközlje. — Oradea-Mare. (Nagyvárad)
Josi Vulkán (Nagy Sándor-utca) 1. sz.

PAPIRHULLADÉKOT

bármily mennyiségben
vesz: **SONNENFELD**
A. R.-T., Str. Princul
Carol (Szilágyi Dezső-
utca) 6. szám alatt.

Buika ólmot

keres megvételre a

Sonnenfeld Adolf nyomda Rt.
Szilágyi Dezső-utca 6. sz.

Kaiser-Borax

Minden háznál olyan fontos,
Mint a nyájnál a bojtár,
Vagy a kolompós.

53.

Diákegyenruhák

csinos kivitelben legutányosabban

Wolláknál

Str. Copalniceanu (Várady Zs.-utca) 11.
a tűzoltólaktanyával szemben.

Szülők figyelmébe!

Gyermeik diák egyenru-
háját és sapkáját

Katz Testvérek

egyenruha üzeméből, Gen. Mosoiu (Mezei
M)-u. 18. sz. a. szerezzük be, hol a köz-
oktatásügyi ministerium által eirendelt minta
szerint a legjobb minőségű a leggyorsab-
ban készülnek.

AMERIKAI IRODABU- TOROK, HÁLÓSZOBÁK, EBEDLOK, PARKETTÁK

elsőrendű kivitelben és nagy
választékban kaphatók

RIMANOCZY műbutor és
parkettgyár R-t. ORADEA-MARE
Strada Clujului 117. :: Telefon 279.

MŰVÉSZI KIVITELBEN KÉSZITI:
KÖNIG & BAYER
ORADEA-MARE • Str. Printul Carol 6

Kárpitos

munkákat elvállalok.

KOVÁCS JÓZSEF kárpitos mester
Strada Deák Ferenc-utca 1. szám.

Nadrágnya levelet

és gyökeret, fenyőborokat anyarozsot,
bekendeket, csudafalevet, csipett ür-
möst, hársfavirágot és egyéb

gyógynövényeket vesz
és mintázott ajánlatokat kér:

Schönberger Herman
Presov (Csehszlovákia)

Francia-román bőrcserző és bőrfestő gyár

Elárusításra kerülnek nagy választékban: besszarábiai asztracháns panyol és
patagoniai kucsmák stb. :: Kivánatra utazónkat mintával küldjük felénkhez.
Legfinomabb szőrmék: skungs, fehér róka, fengeri nyul, szliszkin,
biberet, szilke vakond stb. — Áraink minden konkurenciát vernek. —

P. FRIEDMANN, Bucuresti, Pasagiu Vilacros 14.

Telefon 10—85.

Sürgönyeim: Mártonffypelz.

Mártonffy Testvérek szűcsök

szűcsáruháza Cluj, Piata Unirii 20.

ENGROSS!

Legújabb szőrmemodelek állandóan raktáron

Sportkabátok 2—3000 Leltől feljebb. — Állandó szőrmekészítés !!!
Mindennemű prémőrök, feldolgozott szőrmeárak nagyban és kicsinyben.

ENDETAI!

Kárpitos

munkákat elsőrendű
kivitelben készíti:

VIDÁLI MANÓ
Úr-u. 2. :-: Rákóczi-ut 6.

Egy szó ára 2 lei, vastagabb betűvel 4 lei. A legkisebb apróhirdetés ára 10 szóig 20 lei.

dy As.-u.) 11. an.
EFON 17-02. 5K.